

(nelektoriran magnetogram)

TV SLOVENIJA 1, 28.10.2009, ODMEVI, 22.04

ROSVITA PESEK: *Potem, ko se še dopoldne ni vedelo, ali bo vladi uspelo pridobiti večino sindikatov javnega sektorja, da bi privolili v zamrznitev plač, je popoldne, čeprav s težkim srcem, vendarle svoj podpis prispevalo 21 sindikatov. Tako bo iz državnega proračuna v prihodnjem letu za plače javnih uslužbencev namenjenih 354 milijonov evrov manj, kot bi jih bilo sicer. Kljub temu se bodo plače javnih uslužbencev zvišale, namesto za predvidenih deset odstotkov, za tri.*

ANJA HUŠ: Že pred podpisom zaplet. Svojo pravico je z izročitvijo protesta terjal Sindikat zdravstva in socialnega varstva, saj nekateri direktorji socialnovarstvenih zavodov ne spoštujejo že aprila sklenjenega dogovora o ustrežnejšem vrednotenju plač.

PREDSTAVNIK SINDIKATA: Če boste vi izpolnili svoj del obveznosti, potem bom jaz podpisal dogovor. A velja?

BORUT PAHOR (predsednik vlade): Mi se bomo trudili po svojih najboljših močeh.

HUŠ: Telefonski poseg predsednika vlade je bil očitno uspešen, sindikat je svoj podpis prispeval. Prav tako še 20 sindikatov javnega sektorja. In če do tega ne bi prišlo?

PAHOR: Dolgoročno bi se vse sesulo. Jaz ne morem biti odgovoren za tako državo in za tako stanje. V javnem sektorju zaradi, upam, danes sklenjenega dogovora nihče ne bo izgubil službe. In mislim, da je to ena velika reč v teh časih.

HUŠ: Kaj podpisi pravzaprav pomenijo? V grobem, javnim uslužbencem se znova zamakne odprava plačnih nesorazmerij, uskladitev plač z inflacijo bo polovična, redna delovna uspešnost se ne bo izplačevala, manjša bodo tudi izplačila zaradi povečanega obsega dela. Pod spremembe se ni podpisalo šest sindikatov.

DORO HVALICA (Glosa): Sindikat Glosa, Sindikat kulture Slovenije, preprosto ne more pristati na ponovno in znova odlaganje izravnave plačnih nesorazmerij. Nobene garancije ni, tudi slučajno vlada ne daje trdnih jamstev, da ne bo prišla z enako ali podobno zgodbo čez šest mesecev.

HUŠ: Podpis so prispevali policisti, čeprav za naslednji četrtek napovedujejo dvourno stavko.

BRANKO PRAH (predsednik Policijskega sindikata Slovenije): Ne dovoljujemo več, da se nam pridobljene pravice jemljejo. Dalje pa smo ob tem tudi navedli zelo veliko negativnosti, katere ta trenutek je v tej policiji, od opreme, materialno-tehničnih sredstev.

KATARINA KRESAL (ministrica za notranje zadeve): Smo se znašli v situaciji, ki ni rožnata, v gospodarski situaciji, ki jo je treba reševati tudi z manjšimi pritiski na proračun, in menim, da oba sindikata, ki funkcionirata v policiji, to razumeta.

HUŠ: A zdi se, kot da so šesttedenska pogajanja odprla rane dobro leto nazaj uvedenega, a še ne v celoti uveljavljenega plačnega sistema. Tako bodo sledila pogajanja o odpravi nepravilnosti dela sistema. Sindikati zahtevajo več pravic za svoje člane. In še, danes podpisani aneks ima uradni naslov

Aneks št. 2, saj so vladni uslužbenci vladi letos že prisluhnili. Marca smo bili priča podobnemu prizoru kot danes; zaključen je bil krog pogajanj, s katerim je vlada takrat v tem letu prihranila 100 milijonov evrov.

PESEK: Lepo pozdravljeni, spoštovani gostje, gospa ministrica. Ampak bi mi najprej začeli z državno blagajno. Je zdaj proračun rešen za prihodnje leto, ko se je danes ta podpis zgodil? Kakšnega pomena je za to, kar počnete vi, na finančnem ministrstvu?

HELENA KAMNAR (državna sekretarka na Ministrstvu za finance): Vsekakor je ta dogodek zelo velikega pomena. Gre za to, da bomo uspeli zadržati proračunski primanjkljaj na ravni 5 odstotkov, sicer bi se povečal na 6 odstotkov, kar je seveda izjemno veliko. In zato mislimo, da je ta prispevek, ki je bil danes realiziran, izjemnega pomena.

PESEK: V številkah to pomeni, kaj? Če seštejemo vse tiste uspešnosti, pa nesorazmerja, pa nižje osebne dohodke, koliko ste v bistvu prihranili? Je ta, nekaj čez 350, prava številka ali je še kaj več?

KAMNAR: Tako je. To je prihranek v državnem proračunu in to je le 15 milijonov manj od tistega, kar smo prvotno načrtovali.

PESEK: Gospa ministrica, 21 sindikatov se je podpisalo pod ta predlog. Štejete to za velik uspeh?

IRMA PAVLINIČ KREBS (ministrica za javno upravo): Drži, štejem to za velik uspeh. Ker teh 21 sindikatov, za njimi stojijo javni uslužbenci, ki so ponovno razumeli, da v javnem sektorju moramo deliti breme realnega sektorja. Meni...

PESEK: Že drugič letos, ne?

PAVLINIČ KREBS: Tako je, že drugič letos. Dejansko je ravnanje aktualne vlade premo-sorazmerno s pričakovanji, ki jih imamo do javnih uslužbencev, da v krizi opravljajo svoje javne storitve še bolj uspešno, še bolj učinkovito, z manjšimi sredstvi, torej, da so do državljanov še boljši, kot le-ti od njih pričakujejo. Vsa ta nagovarjanja, da pridobljene pravice, ki so jih že dosegli ob reformi plačnega sistema, seveda ne gre v prid našim pričakovanjem. Tak dogovor, kot je bil drugič dosežen, kaže na to, da javni uslužbenci realne razmere, krizo, dobro razumejo in zato se jim je mogoče za tako njihovo obnašanje samo zahvaliti. In vlada pričakuje, da bodo storitve, kot so jih dobro opravljali danes, dobro opravljali tudi v bodoče.

PESEK: Dr. Posedi, premier je dejal: dolgoročno bi se vse sesulo. Ampak dejstvo je, da bodo javni uslužbenci dobili zgolj eno tretjino od tistega povišanja, ki bi ga dobili sicer, če se danes pod to ne bi podpisali. Je to vaš neuspeh?

DR. JANEZ POSEDI (vodja pogajalske skupine sindikatov javnega sektorja): Zdaj, o številkah se da diskutirati, dejstvo je, da je vlada vedno slabo računala, ker če bi dobro računala, tudi ne bi zašla v težave. Varčevati na račun zaposlenih v javnem sektorju je neprimerno in zdaj naše razumevanje stiski vlade ni šlo toliko naproti, koliko dejanski situaciji. V Državnem zboru imamo interventni zakon, ki pač je prinesel bistveno večje učinke za državni proračun in postavil javne uslužbence v sila neprijeten položaj. Po drugi strani, ne vem, Republika Slovenija, največji delodajalec pri nas, ki ima najslabše plačane ljudi. V javnem sektorju dela 15 tisoč ljudi za plačo, nižjo od 600 evrov na mesec. Torej o Gorenju še mi lahko dolgo sanjamo. In to neka dejavnost, ali pa nek sektor, o katerem

govorimo, da je preveč plačan in tako dalje. In naj tu jasno povemo, da ni šlo za razumevanje do vlade, ampak dejansko odziv na grožnjo z interventnim zakonom.

PESEK: Gospod Posedi je dal kar nekaj iztočnic, a ne? Še nižje plače kot v Gorenju. Kako boste do svojih, do svojih članov sindikata upravičili ta današnji podpis?

BRANIMIR ŠTRUKELJ (predsednik Konfederacije sindikatov javnega sektorja): No, treba je povedati, da je ta vlada, ki je nastopila z načelom, da bo socialno partnerstvo eno od vodilnih načel, sredi pogajanj vložila interventni zakon v parlament in na nek način tako nedopustno izsiljevala z okrepitevijo svoje pogajalske pozicije, ko je potisnila pogajalce na sindikalni strani v popolnoma neenak položaj. To se meni zdi nekorektno in jaz sem danes tudi predsedniku vlade povedal, da naslednjič lahko z zanesljivostjo napovem, da bo stavka. In seveda, v takih okoliščinah je bila seveda odločitev lahka. Mi smo izpogajali seveda več, kot je v interventnem zakonu, ki bi na koncu prišel in tudi verjetno odpoved kolektivnih pogodb, če ne bi bilo današnjega aneksa, bi bil nižji regres, bile bi kasnejše uskladitve, ne bi bilo zagotovila o neodpuščanju, ne bi bilo dodatnega usklajevanja dodatnih pokojnin za leto 2009 in 2010 in ne bi bilo varovalk. V tej situaciji se seveda ni bilo težko odločiti. Zato tudi ni neskladje, ali nelogično, da so policisti, recimo, podpisali današnji aneks, ker drugega seveda ni bilo za storiti, hkrati pa opozarjajo z opozorilno stavko na razmere, ki se slabšajo. Jaz mislim, da v veliki meri izražajo splošno stanje v javnem sektorju zaposlenih. In težko je pričakovati, gospa ministrica, da bodo prav javni uslužbenci kar skozi delali na etični pogon, čeprav je delo v javnem sektorju seveda, za tiste sektorje, ki jih jaz poznam, veliko.

PESEK: Imate kakšno repliko?

PAVLINIČ KREBS: Tu bi mogoče res rada dodala. Ukrepi, ki smo jih na vladni strani oblikovali, so ves čas šli v smer čim manj poseči v položaj vsakega javnega uslužbenca. Bili so skrbno pretehtani, to morate priznati, bilo jih je veliko, na razpolago smo dali vse, kar, vse elemente, ki določajo plače posameznega javnega uslužbenca in na koncu, po moji oceni, dogovorili tak položaj javnega uslužbenca, ki ne pomeni poslabšanja. Usklajevanje osnovne plače z inflacijo do polovice pomeni pač realno rast osebnega dohodka posameznika. Odprava plačnih nesorazmerij z zavezo, da bomo izplačali poračun, če tega ne izvršimo 1.10.2010 in 1.10.2011, je bolj trdna zaveza, kot je bila dana kadarkoli. V nadaljevanju...

PESEK: Gospa ministrica, se opravičujem, a vam lahko tukaj samo skočim v besedo. Slišali smo Glosa, ki pravi: Nobene zaveze ni, da vlada spet ne bo prišla, spet z neko novo ponudbo in ta plačna nesorazmerja ne bodo urejena nikoli.

PAVLINIČ KREBS: Ta zaveza je bila dana. Pristali smo na pogoj sindikatov javnega sektorja, da v kolikor z interventnim ukrepom v letu 2010 ali 2011 ponovno preložimo odpravo plačnih nesorazmerij, je zagotovljen poračun javnim uslužbencem od teh dveh datumov, od 1.10.2010 oziroma 1.10.2011. Vedeli smo, da ne moremo vedno znova predstavljati neko plačo, ki jo javni uslužbenec danes v svoji individualni pogodbi ima zapisano, na negotov nedoločen čas. In takega, take obljube, mi kot delodajalec, niti sindikati, niso mogli ponovno brez zagotovila o tem poračunu prinesiti pred javne uslužbence. Je pa nesporno, da bomo lahko po moji oceni zaradi odpovedi izplačevanja dveh procentov sredstev za redno delovno uspešnost; ena odprava nesorazmerij približno znaša tri procente mase plač, bomo to zaradi te odpovedi v letu 2010 in 2011 bistveno lažje storili, ne da bi povišali maso plač za več kot tri odstotke.

PESEK: Kako trdna je ta zaveza, kar vas zadeva, Ministrstvo za finance, o tem poplačilu?

KAMNAR: Ja, ...

PESEK: So sredstva, predvidena za to, na voljo? So že, bi rekla, za...

KAMNAR: Poglejte, v tem trenutku so sredstva predvidena. Vendar gospodarske razmere, v katerih se nahajamo in ki se predvidevajo tudi za naslednje leto, niso tako trdne, da bi lahko s stoodstotno gotovostjo rekli, da se bo tako tudi realiziralo v letu 2010. V kolikor bodo gospodarske razmere take, kot jih v tem trenutku napovedujemo in na katerih temelji celotni državni proračun, potem bomo realizirali v celoti dogovor, kakršen je. V kolikor bodo razmere slabše, potem bo verjetno potrebno drugačno ukrepanje. Nedvomno je, da izdatki lahko dosežejo višino, ki jo lahko pokrijemo s prihodki. Več od tega se ne da. Zadolžitev je velika, struktura proračuna je komajda zadovoljiva, v kolikor bi za plače namenili več, bi bila struktura proračuna bistveno slabša.

PESEK: Vi ste hoteli, vidva sta hotela replike.

ŠTRUKELJ: Ja, jaz bi rad povedal, da ima seveda vlada še kar nekaj nalog, ki jih ni opravila, pred seboj. Recimo, eno je uspešnejše pobiranje davkov, pa bolj racionalno trošenje pri javnih naročilih. In seveda, posebej bi pa poudaril, da smo od vlade zahtevali, in ne dobili odgovora, da naj nam da podatke, kakšne so plače in nagrade vseh uprav tistih podjetij, ki so v državni lasti. Šele takrat bomo videli, ali dejansko prispevamo približno enako za to, da se bomo vsi skupaj rešili iz te situacije. Vendar razloga, zakaj vlada odlašaja s temi podatki, ne vem, sem pa sam že trikrat zahteval, da se jih pač objavi.

PESEK: Saj nekaj je bilo že tudi po medijih objavljeno, a ne?

ŠTRUKELJ: Ja, zelo parcialno.

PESEK: Tiste, zelo visoke.

ŠTRUKELJ: Zelo parcialno.

PESEK: Vaša pripomba?

POSEDI: Pripomba je ta, da bo vlada morala nekako doseči mentalni preboj na nivoju, ki govori o tem, da so javni uslužbenci, ki delajo, strošek. Ne gre za strošek, gre za neko dodano vrednost. Jaz si države brez javnih uslužbencev ne predstavljam, ne predstavljam si, da, ne vem, zdravniki so samo zaradi tega tam, ker so pač zdravniki, ampak verjetno zaradi bolnikov in ne posedajo okoli. Ravno tako ne učitelji ali pa vzgojiteljice ali pa, ne vem, drugi uradniki, ki izdajajo dokumentacijo. Vse to je predpisano, vse to skupaj rabimo za to, da nam država funkcionira. In zdaj reči, da je to nek strošek, ki se ga da kontrolirati kar tako, je nesmiselno. Potem ukinimo državo, ukinimo neke dejavnosti pa ljudem to recimo. Nemogoče je, da se ljudem, ki delajo, ki opravljajo svoje delo, govori, da so strošek in da so propad te države in da vsak evro, ki ga dobi javni uslužbenec, da žebelj v krsto te naše države. To je neprimerno.

PAVLINIČ KREBS: Tega mi nikoli nismo rekli. Ves čas je naš odnos do javnih uslužbencev po moji oceni spoštljiv in tak, kot mora biti. Je pa res, da je plačna reforma padla v neprimeren čas.

PESEK: Kaj bo s tistimi, se opravičujem, kaj bo s tistimi, ki tega dopolnila niso podpisali? Sedem, mislim, da je teh sindikatov, med drugim tudi zdravniki, Fides.

PAVLINIČ KREBS: Zadostna večina je bila dosežena v skladu z določilom kolektivne pogodbe za javni sektor, oziroma vseh kolektivnih pogodb, ko je z zadostno večino podpisan tudi aneks za vse javne uslužbenke.

PESEK: Zakaj prihaja do tega, če se je danes ta dodatek podpisal k pogodbi in so se nekako plače za prihodnji dve leti definirale, da boste, recimo, sindikati skupaj s sindikati gospodarstva 28. novembra stavkali?

ŠTRUKELJ: No, danes je bil sestanek vseh predsednikov konfederacij; gre za neka izjemno pomembna vprašanja, ki so, recimo, vprašanje pokojnin. Vi veste, da recimo, v javnem sektorju je zelo velik delež žensk, recimo, če pogledamo zdravstvo ali šolstvo, ogromen odstotek. Tu bodo ženske dvakrat morale na nek način plačati gor, če po domače povem. Prvič, se jim absolutno podaljšuje delovna doba, drugič, se pa izenačuje ženskam še, skratka bodo še morale še neko dodatno razliko nadoknaditi. Tukaj je vprašanje zajemanja samih, tega, vsote, ki gre potem v pokojnino, to se pravi 35 let in tudi minimalne plače, ki bo delovala tudi v javnem sektorju. Pozablja se, tako kot je moj kolega Posedi rekel, da je v javnem sektorju ogromno število ljudi, ki so slabo plačani, čistilke, hišniki, gostinci, razne kuharice in tako naprej, in ti ljudje morajo tudi živeti. Zato bomo seveda zraven participirali in hkrati opozorili vlado, da se seveda zadeva, situacija nevarno nagiba k temu, da se bo sprevrgla v večji socialni konflikt.

PESEK: Torej nekega miru vseeno, kljub tej ureditvi teh plačnih stvari, še ne bo doseženega? Ker gre tudi za druga poglavja, ki so pereča, očitno.

PAVLINIČ KREBS: Absolutno, veliko poglavij. Ravno ta kriza je navrgla toliko odprtih vprašanj, da je socialni dialog na vseh področjih in novi družbeni konsenz v bodoče nujen. Jaz upam, da bodo taki dogovori ob vseh odprtih reformah, ki trkajo na duri vseh evropskih držav, in tudi ostalih, svetovnih, zaradi te krize seveda v letu 2010, med nami torej ti dogovori potekali in iskali rešitve. Zagotovo pa ne na račun najnižje plačanih. To ni ideja in ambicija te vlade. Pa vendarle bo treba nekatera vprašanja odpreti in...

PESEK: Spet nanovo odpreti.

PAVLINIČ KREBS: ... nanovo dogovoriti, da bomo lahko v sožitju živeli tudi naprej.

ŠTRUKELJ: Zelo jasno: na tak način, da bomo imeli pištolo na tilniku, kot smo jo imeli zdaj s tem interventnim zakonom, se sindikati v javnem sektorju ne bomo več pogajali. In ob letu osorej bo to zelo pomembno vprašanje.

PESEK: Samo še zadnji stavek, se opravičujem.

KAMNAR: V zvezi z interventnim zakonom. Ko država, ko vlada vloži proračun v Državni zbor, mora zraven zagotoviti zakonodajo, ki zagotavlja uresničevanje proračuna. In zato je interventni zakon moral biti vložen, ker drugače je bil proračun, kakršen je bil vložen, nerealen. Mi smo sindikatom povedali, da bomo to naredili in da bomo interventni zakon popravili skladno s tem, kar se bomo dogovorili. In to bo vlada tudi storila.

ŠTRUKELJ: Kaj ste pa toliko časa čakali?

PESEK: Samo še zadnji stavek.

POSEDI: Pri tem se pojavlja potem vprašanje, kaj je z letom 2011, ker za 2011 pa ni bilo predvideno to, kar je v scenariju. Tako da je to po moje nekoliko za lase privlečeno. To argumentacijo smo poslušali in slišali, ampak ali je zdaj res tako, ali je šlo za izsiljevanje, verjetno nikoli ne bomo vedeli.

KAMNAR: Interventni zakon se nanaša izključno na leto 2010.

POSEDI: Tako.

KAMNAR: Za leto 2011 so vse stvari še odprte. Vi veste, da moramo po zakonu vložiti spremenjen predlog proračuna za leto 2011 v naslednjem letu in takrat se bomo znova dogovorili, kako naprej.

POSEDI: Torej je zdajšnji fiktiven? Za 2011?

KAMNAR: Ne, ni fiktiven.

PESEK: Bomo pri tem končali. Bomo videli, kako se boste pogovarjali naprej, ampak skratka, ta zakon je zdaj glede na nova dopolnila tudi rešen za leto 2010? Interventni? Če razumemo...

PAVLINIČ KREBS: Absolutno. To je že pripravljeno na vladi, v četrtek bo sprejet, potem ga bodo koalicijski partnerji vložili. Skratka, držali smo obljubo glede vseh vprašanj, o katerih smo se pogovarjali.

PESEK: Hvala vsem štirim za pogovore.